

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioan. Petri Maffei, Bergomatis, E Societate Iesv,
Historiarvm Indicarvm Libri XVI.**

Maffei, Giovanni Pietro

Antverpiae, 1605

Organtini Brixienis Ad Socios Romam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11473

diabolus ad euersionem Ecclesiæ Meacensis, quàm Christus ad eiusdem tutelam defensionemque valuisse videatur. Ex Iaponis insula Canga, mense Augusto, MDLXV.

ORGANTINI BRIXIENSIS AD
SOCIOS ROMAM.

NON eram nescius (fratres mihi carissimi) quàm grata vestris auribus accidere soleant ea, quæ de nostrorum hominum laboribus atque periculis ex India perferuntur ad vos. Quocirca prætermittere nolui, quin ex iis quæ hoc anno præcipuè contigerunt, nonnulla perscriberem, præsertim verò felicem Francisci Lupii obitum, qui vnâ cum fratribus nostris duobus ante vnum mensem, pro constanti Catholicæ fidei confessione, à Mahomeranis interfectus est: vt simul intelligatis & quantopere diuino subsidio vestrisque deprecationibus egeamus, & quæ maxime requirantur in eo, qui Indicam hanc expeditionem atque prouinciam experat.

Illud igitur primū: patres duos, Ramirum & Alcarā, è vita migrasse (quos ignota quapiam in regione viuere putabamus) hoc anno deniq; pro certo cognouimus. Ii ante biennium Iaponis regnâ perituri, onerariam quandam in vrbe Cocino conscenderant, sanè inuiti, vel quòd nauicularius vir potens, nimia lucri cupiditate, mercatores in suam vnus nauem merces imponere per vim & iniuriam cogeret: vel quòd ob id ipsum nauis injusto pondere prægrauata pressa que interitum haud obscure denuntiauerat. Verum, vt æquè clemens ac iustus est Dominus, sacerdotes hosce duos permisit in eodē versari discrimine, quorū officium ac pia sedulitas tot mortalibus per cōfessionem sacram expiandis confirmandisque in extremo spiritu non deesset. Secunda navigatione Malacam vsque delati, atq; inde prora in Sinas directa, cū iam in Sionis peruenissent sinū, atrox repente procella cooritur, eo vento excitata quem Typhonē appellant: Is, ex Occidentali ferme plaga violentus erumpens, & rapida vertigine circa horizontem rotatus, assiduus incrementis horarum circiter viginti spatium circulum conficit: impetu horribili sauisque turbinibus vasta illa æquora vehemētissimè commouens agitansque: decumanis vndique fluctibus insurgentibus, qui inter sese velut arietantes atque collisi, omnē salutis spem nauigantibus adimunt. Ad hanc igitur tempestatē adeo periculosa, tū ingens etiam oneris iniqui pondus accederet, solutis carinæ cōpagibus,

pagibus, totam nauem æstus absorpsit, sic, vt nullæ planè reliquæ superfuerint. Erat in eodè cursu iuncus, (oneraria Sinësis est gen^o) qui singulari Dei beneficio portum tenuit, ex eo deinde cognitum est, nauem, cum imminenti exitu signum a neo tormento frustra dedisset Sinis, proprio metu laborantibus atque sollicitis, paulo post haustram fluctibus apparere desisse.

Perculit casus is vehementer Indic colonos: nam & aureorum quadringentorum millium & permultorum hominum damnum est factum, complures etiam viduæ atque inopes relictae mulieres. Neque verò, humana ratione rem æstimantibus, eius incommodi pars minima peruenisse videtur ad nos: duobus è Societate nostra viris amissis, quorum opera magno rei Christianæ vsui in hisce regionibus esse procul dubio potuit. quamquam speramus illos eò migrasse, vbi vel majori esse nobis auxilio suis apud Deum suffragationibus possint: neque enim parui ducendum est, in eiusmodi causa pro Christo laborantes, è vita excessisse.

Periculo simili perfuncti sunt etiam Andreas Fernandus & Ioannes Capralis: alter Sinas, alter è Sinis Iaponem petens: quorum vterque asseuerat pro miraculo haberi, si quis Typonis violentiam effugiat, præsertim verò, si totam noctem saluare perseuerauerit: itaque in tali re nauas, desperata salute corporis, ad vota potius quam ad armameta, ad expianda peccata, quam ad humana remedia solere conuerti: quippe non modò vela vis venti dilacerat, distringitque malos, & quicquid exstat ex aqua dissoluit, sed etiam ipsa nauigia (præsertim si minus onusta sint) arrepta, & in terras vsque longo tractu cõtorta affigere dicitur. Occupat autè ventus hic marium quicquid est Malacam inter & Iaponè, frequens à mense Maio vsque ad Septembrè, quo maximè anni tẽpore hæc maria nauigantur. Vos itaque, fratres carissimi, qui Sinensem hanc & Ioponicam expeditionem Christianæ fidei propugnandæ gratia optatis, comparate vos ad mortè in itinere obeudam, sicuti obière duo illi priores: & contra, putate vos iter incolumes posse conficere, quemadmodum posteriores hi duo, quos diximus, confecerunt, qui in hisce versatur orbis terræ partibus, hæc nihil minus quàm de tuèdo corpore laboradū est: ea quotidie vitæ pericula occurrunt. Et sanè ita constitutū & affectū animo quèque esse oportet, mortem vt omnino contemnat: nimius quippe metus & cura corporis, spiritale & nostrū & aliorū profectum haud meodiocriter impedit: quod in se quisq; re ipsa reperiri & cognoscere facile poterit.

Anno proximo Franciscus Viera Goam è Molucis veniens, cum paululum processisset, nauis in fyrtes & scopulos incidit, factoque naufragio,

naufragio, mari sese commisit imperitus homo natandi: & bis ad ima demersus, ab urinatoribus denique semiuiuus ad littus extrahitur: quo cum cæteri quoque comites ferè omnes, aliqua etiam parte commeatus tormentorumque recepta, se contulissent, nouit eos periculum confestim excepit. cum enim incolæ Mahometani à Lusitanis hostiliter diffident, magna eorum manus ad eos trucidandos accurrit: sed nostri in locum natura munitum sese receperant, cuius opportunitate, itemque tormentorum usu, ab hostium incurfibus tam diu se defenderunt, quoad nauis alia Molucensis ereptos eo periculo Malacam abduxit. Multa Franciscus capitis pericula narrat, quæ nostræ Societatis homines in Molucis insulis ferè quotidie subeunt: mira etiam de neophytis prædicat, qui copriæcipuè anno Christianæ fidei causa crudeliter oppugnati, magna etiam ex parte variis cruciatibus interfecti sunt: cum quidem mulieres ipsæ filiolos partim sinu complexæ, partim manu trahentes, opulentis instructisque domibus consultò relictis, per sylvas errarent, ne susceptam recens Christianam religionem eurare aut deserere cogèrentur: aliæ verò vnà cum liberis, in IESV Christi confessione fideliter persistentes, gladijs impiorum occumberent: multi præterea adolescentuli, eiusdem fidei retinendæ causa, urgentia maris spatia trajicerent, ex insula tranantes in insulam. Atque etiam illud, idem Franciscus addebat: quo tempore Mahometanorum metu, post naufragium sese munito illo, quem diximus, continebant loco, eodem contendisse pueros, non plus decimum aut duodecimum agètes annum, qui noctu natantes, veriti ne per imprudentiam iaculis peterentur, clamarent: Ne librate, ne librate, Christiani sumus: quorum constantia nostri ad lacrymas vsque permoti, & cæterorum quibus opem ferre non poterant calamitatem miserati, eos in comitatû suum gratulantes acciperent. Quin petitis, fratres, vt vitam vobis in hisce regionibus ponere liceat, quoniam quidem ipsæ mulierculæ puerique ad mortem pro CHRISTO obeundum exemplo suo nos prouocant?

Qui è nostris in ora Comorinensi rem Christianam procurant, iis grauissima impendent pericula tum à Mahometanis, tum à Narsinganis, quos Badagas vocant, regionum ferme vectigalium exactoribus. Est etiam in primis opportunum & contumax genus hominum militarium, qui Naires vulgò dicuntur. Ex iis quidam iuridicundo præpositus, cum in templo nostro forum ageret, Andreas Fernandus, (qui Romano in isto collegio quondam versatus est) indignitatem rei non ferens, Mahometanum inde amonere omnino constituit: ad eumque conuersus: An tu facitè patiaris (inquit)

(inquit) eiusmodi munera in vestris phanis exercere Christianos? respondit ille: nequaquam. Rursus Andreas: ita ne verò: delubra vestra dæmoni dedicata nulli functioni, quæ vobis minùs decorà videatur, patère permittitis: nos nostra templa vero Deo ac Domino consecrata per summum scelus profanari ac pollui negligemus: tum acriori etiam spiritu: Apage, inquit, apage te. Atque hac increpatione permotus barbarus in præsentia excessit ille quidem, sed paulo post, vt erat animo elato ac superbo, doloris impatiens, armatorum plus centum coacta manu rediit, vt Andream occideret: quasi verò non vnus in id facinus foret satis. Andreas autem, cognita re, neophytum comitem suum, ne quid primo illo impetu caperet detrimenti, magna festinatione in tēplo conclusit: ipse pro foribus, innixus arundine constitit, mortem expectans. & Mahometani quidem arcibus & scelopis instructi cùm adessent, hortati se inuicem ad manus Andree inferendas, ibidemque satis diu morati, (ex quo diuinam prouidentiam in Andrea tuendo facilè intelligas) denique re infecta, nullo planè resistente, discedunt, hominè protus intactum atque illæsum relinquunt: ille verò eiusmodi euentu erectus, & in ea sententia confirmatus est, placere Deo, vt improba illa ethnicorum iuris dicundi consuetudo è sacris ædibus tolleretur. itaque rem magno conatu aggressus, quod voluit ea tota regione perfecit. Idem cùm neophytum, qui à baptismo sese Mahometanis ritibus contaminare non dubitauerit, in custodiã tradi iussisset: pagani ii, apud quos neophytus piaculum illud admiserat, publicis nuntiis ab Andrea petunt vt hominem eximat è custodia, liberumque dimittat. æquum esse negat Andreas. Illi iterum ac tertio repetunt, mortem insuper minitantes, cùm nihilo magis flecteretur, facta manu in hominem ire constituunt. certior fit ea de re Andreas à quibusdam Christianis monentibus vt nescio quò se recipiat: verùm ipse recusat, vtrumque locū inquiens hostibus æquè esse obnoxium. Tū è Christianis quidã: Vis ne, ait, pro tua defensione populus ad arma concurrat? Nequaquam, respondit. nauigiũ vos mihi dumtaxat in fugã, si opus erit, instruite. Hæc verba dum fiunt, ecce tibi repentè magna hostium multitudo superuenit; qui cùm Andream aliquamdiu circumstetissent, (mirum dictu) ne asperioribus quidem verbis eo compellato, nedum occiso digressi sunt.

Pagus est alius Mahometanorũ, qui, cùm acre incensumque Andream studiũ Christianæ fidei propagandæ ferre nõ possent, communi consilio, cùm primùm illac ei transire contingeret, ipsum è medio tollere decreuerant. verùm simulatque eò peruenit, tanto eos terrore Dominus percussit, vt quasi cum ingenti exercitu

in oppidum irrupisset Andreas, ita sese abderent omnes, nec appere quisquam auderet in publico.

Hæc, ut dixi, atque alia huiusmodi pericula in eo tractu sunt pænè assidua: ut nostri imminentibus hostibus loca sæpe mutare, sæpe etiam linternas conscendere, atque in mari pernoctare cogantur. Mahometana est natio Malabarica. ii ferme piraticam exercent, Christianis maximè infesti, quòd multi iam è Societate nostra senserunt. Petrus Vaës unà cum Socio missus Damatum, pænè iam absoluta nauigatione, quinque Malabarium biremes obuias cum vidisset, quàm celerrimè ad littus appulso nauigio, cum reliqua nauali turba vectoribusque descendit, nec tamen ita macerare licitum est, quin Malabares extremum agmen assequuti, viros aliquos feminasque perimerent. Nostri duo non tam perniciose corporis aut robore, (triduana præsertim inedia & valetudine propè confecti) quàm singulari quodam Dei beneficio præsentique ope, ex hostium elapsi manibus, imminente iam nocte sese ignotis inuisque itineribus ac saltibus commisère. Augebant metum hinc indagantes pirata, inde incolæ Christianis infensi; cumque totam ferè noctem errassent, denique labore ac defatigatos victus Alfonsus in itinere substitit, sociumque compellans: *Mihi* quidem, inquit, harum gètium feritatem (quoniam sic placeat diutius euitare non licet. Tu tibi, frater, ipse consulito. Interea dies aperit, armatorum aduentantium manipulum adspiciunt: *hæc* dubiam rati sibi cædem imminere; ad preces, ut in re tali confugiunt, ambo sese victimas offerunt Deo. Sed res contra quam putauerant, cecidit; nam Brachmanes quidam eius regionis in primis opulentus, descensione piratarum audita, ad nostros conquirendos periculòque eximendos eam armatorum manum vitro dimiserat. ii sublatum in humeros Alfonsum, ponè sequente socium ad Brachmanem perduxerunt, qui eos liberalissimè exceptos, cibo somnòque resectos, datis etiam præsidii causa comitibus, liberos Damatum abire permisit. Eximiam huiusce Brachmanis (in tanta præsertim barbaria) humanitatem ac beneficentiam Dominus pro sua benignitate compenset. Idem Alfonsus Damatum Gouernans, in piratas denuo incidit, verùm euentu meliore, quippe à Christianis prælio commisso, biremi una, celocibus duabus prædones exuri sunt.

Petrus quoque Martinius hoc anno Bazainum ex obedientia nauigans, in hosce Malabares incidit: à quibus proculdubio captus esset, nisi egregiè instructum, quo vehebatur, actuarium medius hostes felici conatu atque impetu perripisset: quæ tamen res haud
omnino

omnino cessit impudē: etenim nauarchus noster in ipso transitu grauitē à prædonibus ictus est.

P. verò Dionysius hoc item anno tendens Cocinum, cum ex itinere Mangalorem attigisset, vbi cum castris positus Lusitani urbem obsidebant Reginae cuiusdam Christianae nominis inimicae, (quā urbem deinde captam euerterunt) rogatus ut descenderet ad militis confessionem audiendam periculoso vulnere laborantis, cum iam esset in littore, barbari nec opinantes Lusitanos magna vi repente adorti, nonnullos etiam, qui erāt cum Dionysio, occidūt: ipse, ut se ad actuarium reciperet, non minori periculo in mare se projicit, natandi peritia nulla, morrique praesenti quorundā ope subtractus est.

In eodem exercitu versabatur cum Socio vno Ioannes Franciscus Stephanonius. is praeter quā quod militum confessionibus audiendis, cum res exigeret, operam dabat, saepe etiam hostium telis caput objiciebat suū. quippe qui, quotiescunque certandum esset, in primis ordinibus imaginem praeferebat Crucifixi, militibus cohortandis instaret. circa quem pugnantes cum caderent plures, incolumem semper eum diuina prouidentia praestitit.

Nauae Christianorum duae, cum ab Armuzia soluisent, in Malabares inciderunt, quarū altera capta est, altera Dei beneficio effugit, quam Petrus Touarius cum Socio item vno conscenderat.

Iam verò tres alii de nostris, in iis Melchior Nonnius, Goa Cocinum versus profecti, circa mediam nauigationem Malabaribus hisce piratis occurrunt, qui celocibus aliquot, & hippagine equis onusta, quam de Christianis antea ceperant, onerariam nostram aggredi non dubitarunt, in primis totius Indiae grandem ac validam. Sed non paruo ipsis ea stetit audacia: victi quippe fusi que sunt, multis ipsorum in proelio caesis: hippagine etiam à nostris recepta. Nimis longum faciam, si cunctas eorum insidias persequar, quas nemo nostrorum hoc anno expertus non est, cui quidem haec maria nauigare contigerit.

Salsetanae insulae in proximo sunt, in quibus ethnicorum ducenta, Christianorum duo circiter millia numerantur, in Ecclesias quinque descripta, quibus in singulis bini de Societate rem Christianam administrant. Has porro insulas euripus bene longus à continenti disiungit, in euripi littore statio quaedam est, vbi à praetereuntibus etiam viatoribus Salsetani barbari vestigal per summam injuriam exigunt. eò cum peruenisset vnus ex decem iis, quos in ea diocesi versari diximus, paucis neophytis custodiae causa comitantibus, ut de Sociis quendam inuiseret, Mahometanorum

actua-

actuariolis permultis breui temporis spatio circumuentus est. Ad primò quidem sat molli brachio de nostris conqueri incipiunt, quòd in transitu ad portorium soluendum appellere negligant: deinde, cum sacerdos mercatorem se negaret esse, nec huiusmodi oneribus obnoxium; irati nauigiola sensim applicant, neophytorum arma nonnulla surripiunt, sacerdotem ipsum injectis manibus vi conantur abducere: quod ubi minus è sententia celsit, vniuersam denique feritatem ac malitiam expromunt: contis, jaculis, lapidibus hominem petunt, ingenti arrepta parma se protegentem, neophytis etiam egregiè propugnantibus: quorum vnus, cum iam eius loci præfectus grauem ictum in caput sacerdotis libraret, aliam nullam cernens defendendi rationem, ex arcu, quem habebat adductum, emissa repente sagitta Mahometanum traiecit: is continuò moribundus in mare delabitur, tum ceteri se recipiunt, sacerdote ex altera parte semiuiuo relicto, parma (cuius munimèto seruatus est) locis compluribus perforata. Eo casu cogniti vicini Brachmanes in subsidium frequentes accurrunt, & quadam quasi lectica è lignis ac linteis raptim exstructa, exceptum hospicio sacerdotem, admirabili quadam humanitate, quibus possunt medicamentis curant, deinde vehiculo satis commodo impositum, ad ipsius ædem, vt inde Goam transueheretur, deportant: Goam demum delatus ex vulneribus æger, dies amplius quadraginta decubuit. Atque iam antea ille ipse præfectus alios tres è nostris ibidem interceptos, domumque suam abreptos, multis probris contumeliisque vexauerat.

Nondum vigesimus agitur dies, cum ibidem Balthasar Gagus est captus: ac Pondam perductus, à Mahometanis Præfecto regio fistitur. Expostulanti quòd vectigal sibi non solueret, & quadam alia querenti, Balthasar satisfecit egregiè. Tum ad Christianos quosdam iussus diuertere, incolumis ad nostros postero die remissus est: nimirum propterea quòd Prætor Indiæ cognita, statim omnes huius insulæ exitus custodiis occuparat, edicto proposito ne cui prorsus Mahometano excedere liceret: multo etiam vehementiùs acturus atque seueriùs, ni Gagus tam properè dimissus fuisset.

In eadem Salsetana regione Gagus in latrones cum incidisset, summo Dei beneficio manus eorum effugit; quòd scelopos, iam in ipsum intentus, flammam è fomite non arripuit. Hoc verò tempore ea loca Mahometanis aliisque grassatoribus admodum infesta nuntiabantur, magno utique nostrorum periculo: quos tamen (vt speramus) Dominus pro sua clementia proteget. Prætor etiam,

etiam, quò die hæc scripsi, militum cohortem ad eos fines tuendos miserat.

Iam verò de Francisco Lupio nostro quid dicam fratres? de cuius obitu è Melchioris Nonnii epistola, regionibus illis pro Societate præpositi, sic accepimus. Idoneam nactus nauem, & cum cæteris rebus, tum verò epibatis nautisque plus centum instructâ, vnâ cum fratribus, eiusdem Melchioris iussu conscenderit. iter vnius diei prouecti, postredie in Malabarium celoces quindecim incidunt. pugna committitur, quam nostra nauis, vt erat egregiè ornata, ad vesperam vsque fortiter sustinet. ad extremum, intentis in prælium Christianis, tormentario pulueri casu quodam ignis admotus adeò vehemens excitauit incendium, vt primo impetu, superiore nauis parte diffracta, homines aliquot in mare proiecerit. quo viso hostes nauigia propius admovent, partim vt natantes excipiant: partim etiam vt aliquid, si possint, ex onerum reliquiis rapiant. sæuiebat ignis interea, multisque iam partibus comprehensis, oneraria instar fornacis ardebat. Vectores ac nauet, prout ad quemque ignis accesserat, ita se quisque è nauis præcipites dare, cum vita seruitutem pacisci; nostri quattuor, etiamnum in angulo, quo nondum flamma peruaserat, continere sese, & preces ad Dominum fundere, incerti quod potissimum optarent exitii genus: quippe, si eodem loco persisterent, iam iam desflagandum: in mari se crederent, vel aquarum vi moriendum sibi esse cernebant, vel hostium certè iaculis, ni vellent in ipsorum potestatem venire, quos à Societate nostra præsertim capitali odio dissidere non ignorabant. cum diutius deliberassent, rem totam denique Dei bonitati committere, ac cæteros imitari constituunt. dum igitur in alto iactantur, Franciscum è tonsura capitis pro sacerdote cognitum illico Mahometani in celoces accipiunt, certi hominem aut vita priuare, aut à CHRISTO disiungere. quarunt ex eo proinde, vel hinc, CHRISTO deserto, Mahometem sectari: ego verò nequaquam, ait egregius CHRISTI miles. instare illi acrius, eademque, ni pareat, strictis intentare mucronibus. at ipse fortioribus etiam oculis eadem illa respondit. qua viri constantia ad rabiem concitati ac furentes barbari crudeliter hominem contrucidant. ille, præclaro nobis veræ virtutis documento relicto, demonis victor migravit ad Dominum. Huiusmodi triumphus ad sacrosanctæ fidei amplificationem vtinam Dei benignitate quàm plurimis nobis obtingant.

De reliquis, duo vel eundem exitum sortiti, vel inter natandum lanceis confossi putantur. id autem ex eo conicitur, quòd omnium

m

captiuo-

captiuorum indicem seu catalogum accepimus; in quibus unus dumtaxat numeratur è nostris: quocirca duos, vt dixi, mortuos arbitramur. Melchior ab eodem loco abest propius; is totum euentum clariùs fortasse cognouerit, Romamque perscripserit.

Restat quartus, Antonius Dionysius nomine. hunc ad terram enatantem prædones cur diutius persequerentur, non fuit: alii quippe iam in littore ad prædam parati constiterant: à quibus Antonius, quæ gentis est impudentia & immanitas, omnibus etiã interioribus vestimentis exutus, in oppidum quoddam abreptus est. Hunc Mahometani incolæ, adhuc ignari quisnam sit, in vincula catenasque coniectum ita benignè tractare dicuntur, vt modus humi cubet stragulo culcitrave nulla, non plus scutellam oryzae quotidie in cibum accipiat. sed cum Goæ propediem adesse sperabamus, quandoquidem in redemptionem est iam curata pecunia.

Nunc, quoniã tũ ex hisce difficultatibus & incõmodis, tũ ex aliis, quæ ad vos è Iapone fortasse perscripta sunt, satis vt arbitror intelligitis, in hæc Indiæ regiones venire, aliud esse nihil, nisi doloris mortiq;, Christi Domini causa, vltro offerre sese, modũ epistolæ faciã, & alia pericula silẽtio præmittã, quæ maiore etiã animi virtutem roburque desiderant. Illud vos tantũ rogo, & per commune omnibus nobis beneficium huiusmodi nostra vocationis obtestor: vt pia quadam abdicatione rerum omnium (non omissis interim aut neglectis iis, quæ vestræ fidei curæque commissa sunt) expetatis ardentè, Deumque assidue deprecemini, vt liceat vobis, ad animas vestras & corpora eodem immolanda, in hæc loca contendere, vtrique ad idiplum in primis accommodata. Quod vt impetrent pauci, non perurum tamen omnes ea petitione profecerint: etenim si Dei chorinum atque præsentiam frequentare, caput vitamque vestram pro salute animarum ei deuouere non deseritis: profectò vestra illa studia non modò pro sua bonitate approbabit, sed etiam pro merito cuiusque remunerabitur. Præterea, fieri non potest ad mortem vt se quispiam comparet, quin idẽ ab hac vita misera sese diuisac separet. Dicã planiùs: quisquis pro Christi Domini gloria mortem verè & ex animo exoptat, idem nullo negotio prauas animi cupiditates coërcet, quæ res ad Deum & sanctè colendũ & facilius valet plurimũ. Itaque sic habetote fratres mihi carissimi: eos imperus animi eaque desideria, quæ fundamentis huiusmodi connituntur, assidua precandi exercitatione coniuncta, nequaquam esse huic Indiæ legationi atque oneri paria: quippe, quo minis funde-

fundata sunt, eo facilius variis & quotidianis incommodis labefacta subsidunt paulatim & concidunt. contra, si matura stabilique virtute subnixæ fulciantur, ingruentibus laboribus atque periculis non modò non quatiuntur aut corruunt, sed etiam magis magisque confirmantur & corroborantur in dies. Quocirca obseruet etiam atque etiam vnusquisque se, videatque quemadmodum ambulet: omnibus autem nobis, ad sanctam ipsius voluntatem ac placita ritè exsequenda, spiritum Deus ipse virèlque suppeditet. Amen. Goa, V. Cal. Ianuarii, MDLXVIII.

FRANCISCI GASPARI, AD IOANNEM

BAPTISTAM MONTANVM.

UPERIORIS annites gestas in vinea Domini scripsi ad te antea fusiùs. nunc quæ sint deinceps acta narabo. In ditione Barptolemæi dynastæ versatus adhuc est Ficeredius, vbi Christiani subinde facti complures, in iis nobiles aliquot. Cætera ex ipsiusmet Ficeredii litteris cognoscentur. Porro in hac vrbe Cochino, vbi ferme agit Balthasar Lupius, multæ confessiones per interpretem sanè magno cum animarum fructu ab eodè exceptæ. Complures etiam, insignitante id tempus pertinacia, flexère tadem animos, & præter omnium spem sese ad Christum adjunxère. Præterea, cum graue instaret huic neophytorum gregi periculum, partim ab ipsomet regulo, qui à Christiana religione vehementer abhorret; partim etiam a quorundam leuitate, qui nondum erant in fide fundati; diuinitus factum est nec opinantibus nobis, vt multi primùm ad verbum Dei audiendum, deinde etiam ad Baptismi Sacramentum accederent: & hoc ipso tempore numerus augebatur in dies. Quo de genere toto quoniam ad vos puto Balthasarem ipsum plura scripturum, hæc strictim attigisse contentus, veniam ad res Amagusanas, qua in vrbe ego, & Ludouicus frater, & Laurentius Japonius hyemauius hoc anno, ipsius Amagusani Toni rogatu: qui cum Euangelii audiendæ causa crebris me litteris inuitasset; nec mihi, nec iis quos eade re consului, vllò pacto amittenda visa est adeò præclara Christianæ propagandæ religionis occasio. Fundum igitur venimus primùm. quo nomine oppidum, in primis munitum ac frequens, quidam ex Toni popularibus obtinet. Hic, vbi è naui descendimus, obuiam nobis è nobilitate prodière permulti nō sine lectica, qua trium circiter millium interuallo ad oppidū vsque deueherer.